

מסורת הש"ס

א) חגיגה יא: פסגדרין נא. עה: פו: כריתות ה. ט) נלקמן גג. סוטה ב. פסגדרין ג: מדה ג. ט) נלקמן כ. לו. מל. מד.]. ד) לקמן לו: קטג. ט) נע"ב,] ו) ווע' מוס' חגיגה יא: ד"ה דלמר וכו' ומוס' כמותות ט. ד"ה אמר ומוס' ב"ב פו. ד"ה מי כאן ומוס' מנחות ג. ד"ה רב חסדא ומוס' חולין קי. ד"ה איכא,] ו) ווע"ע מוס' מנחות ג. ד"ה הכל סומקין,]

תורה אור השלם

- עֲרוֹת בַּת בָּנָה אָף בַּת בָּתָר לֹא תִקְלָה עֲרוֹתָן פִּי עֲרוֹתָהּ הָקֵה: ויקרא יח י
- עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה אֶת בַּת בָּנָה וְאֶת בַּת בָּתָר לֹא תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ שְׂאֵרָה הָקֵה וְקֵהָ הָרָא: ויקרא יח י
- וְאִשָּׁי אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁהּ וְאֶת אִמּוֹהָ הָרָא בְּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ אוֹתוֹ וְאֶתְנָחַן וְלֹא תוֹדִיחַ וְקֵה בְּתוֹכָבָם: ויקרא כ די

גליון הש"ס

גכ' אב אתה אוסר חוצית מתיבתא.
דף לא ע"א קדושין דף ט ע"ב: רש"י ד"ה ה"א מיהלץ חלצה וכו' וכל הדיבא דאבירי. ע"י לקמן ד' כה ע"א נע"פ:

מוסף רש"י

אחיא הנה הגה. לאקוסרל. אחתא יזמיה יזמיה. לשריפה. חמי כנעוואין שגריה הנה יזמיה היא, וכמיז בלזאנסין כי ערומך הנה. מה הנה האמור כנשוואין עשה הכמזב כנה כנה כנה וכנה כנה. אף בלזאנסין עשה הכמזב כמו כנה כנו וכנה כנו, אחיא זמיה לשריפה, מחלץ שגלמדת חטסה מנשוואה, וכנשוואה כמיז זמיה היא, כמה דכמיז בלזאנסה דמי, וחזור וזמור כה שריפה ממיס אשר יקח את אשה ואת אמה זמיה היא כלא ישרפו אומו ואחנה ערליה. יא.]. וכל שאניה ערליה. לבית דין ליבוים. שאניה וקוקה להתייבס (לקמן טז). אינה ערלה. שבערה לפני הקוקס לחלוציה (לקמן טז). דכמיז (דברים טז) אם לא יחפון האיש לקחת יעמנו וחללה (לקמן טז).

חמש עשרה נשים

כולהו נמי. לענין פטור ייצוס מדרשא אחיין מלחות אשה: עיקר **איסוריייהו**. שאסורים משוס ערוה ככל מקוס כהדיא כמיז כהו אכל כמו מלנוסמו דלעירי כה כמתני' עיקר איסורה מדרשא אחיא: **אחיא כנה כנה**. לאאיסורא אחיא זמה ומה לשריפה. דכמו מלשמו

וכן כה כהו וכה כנו ילפא מערות

אשה וכהה לא תגלה ויקרא יח והרי כהו

מלשמו ככלל כה מלשמו אכל כהו

מלנוסמו לא משתמעא דכמיז ערות

אשה ולשון אישות דעל ידי קידושין

משמע וגלי רחמנא כבה כהו וכה

כנו מלנוסמו כהאי קרא ערות כה

כנך או כה כתך נשס והכא לשון אישות

לא כמיז ואכמי כהו לא כמיז הכא

וילפינן בג"ש כמיז הכא כקרא

דלנוסה כי ערומך הנה וכמיז כקרא

לחרינא דלשיות שגריה הנה מה

הכס כהו ככה כהו אף כאן כהו

ככה כהו: **אחיא זמה ומה**. לשריפה

כמיז הכא ככהו מלשמו זמה היא

וכמיז בשריפה זמה היא כלא ישרפו

מה להלן שריפה אף כאן שריפה וכמו

מלנוסמו הא ילפינן מהנה הנה מכה

אשמו: **לימני אחוס אשה לנסוף**.

דכולהו מינה ילפי' לענין פטור ייצוס

לקמיה: **לחאי כנא**. כל איסור נלחמותא

לימני לנסוף ויקדים כלתו ללחמו

כי היכי דתיהי אחות אשה לנסוף:

קוריזי קוריזי. הנך דקריז ליה טפי

נקט כרישא: **דקוריזי עזאמו**. ואין

ככולן קרובות כאלו: **למטה ידיה**.

דלשמו ואע"ג דהנך לאו משוס קריבה

ידיה אסירן ליה: **למעלה ידיה**.

כמותו. ולמעלה ידיה לא מני למימני

מידי דהא אמו לא אחיא ליה לייצוס

שהרי אסורה לחמיו מלזיו משוס אשת

לזיו: **ומני אחומו ואחוס אמו דקוריזי**

עזאמו. טפי מכלתו דכלתו לאו קרובמו

היא אלא מכה קדושי כנו נאסרה

עליו: וצדין הוא דליקדמה כלתו

מקמי אשם אחיו שלא היה כעולמו:

דלאו משוס קורבא הוא דאסור.

כלומר וכיון דקוריזין נקט ואזיל

וכלתו ואשת אחיו שלא היה כעולמו

ואשת אחיו מלמו לאו משוס קורבא

ידיה הוא דלסירן ליה צדין הוא

דלימני כלתו מקמי אשת אחיו שלא

היה כעולמו ומקמי אשת אחיו מלמו נמי משוס דכלתו כחירא טפי מנייהו והוה ליה למנקט חומרי כיון דלא מני למינקט קוריזי: **מאי איירא דקסני פוטרוס**. דמשמע פטורות הן ואי כעי מייבס: **לימני אוסרוס**. דהא ודאי אסורות הן מלחר שאינן זקוקות לייצוס וקיימי בלזיסור אשת אח: **ה"א אוסרוס**. לייצוס. וחלוצה לא משתמעא מהכא שאין איסור בחלוצה והוה אחינא מיהלץ חלצי על כרחו שאין אשת אח מאכ כלא כנים נפטרת כלא חלוצה: **מאי קעצדי**. והלכך לא שייך לשון איסור בחלוצה אלא לשון פטור: **אלמה לא**. שייך לשון איסור הא ודאי שיש אשם אחת אומר חוללת אחי למימר מתייבמת: **כיון דכמקוס מלח ייצוס הוא דלסירה**. כרת הכה וכדמפרש כמתני' דמשפטרה הכמזב מויקא ייצוס קיימא ליה כאשת אח שיש לו כנים: **שלא כמקוס מזוה שריא**. כגון נכרי שנעשה חתנו ולו אשה אחרת ומת מותרת אשתו לחמיו כדתנן לקמן (דף יג.) גבי שש עריות כחמורות מאלו כמתני': **משוס הכי כנא פוטרוס**. דאי כנא אוקרות משמע שהכה אוסרתה עליו ליקח וקו"ן שלא כמקוס מזוה אכל פוטרות

לא משתמע איסורא משוס כרתה של כה אלא הכה פוטרתה מייצוס ואיסורא שכיז עלה ממילא דהויא בלזיסור אשת אח שיש לה כנים ומשוס אשת אח הוא דמיתסר שלא כמקוס מזוה דליכא איסור אשת אח עלה שריא: **ולימני מן הייצוס לחוד**. דהא עיקר מזוה היא וחלוצה ממילא משתמע: **ה"א מיהלץ חלצה**. שלא להפקיע מזוה ייצוס אכל יצומי לא משוס גזירת הכמזב דללכרר ויקרא יח) קמ"ל מתני' הואיל ופטרה הכה מויקא ייצוס פטורה מן החלוצה דכל העולה לויקא ייצוס עולה לויקת ייצוס פטורה מן החלוצה *וכל היכא דלמרנין חוללת ולא מתייבמת משוס ספקא הוא: **ונימני ייצוס כרישא**. דהוא עיקר דהא כמיז אם לא יחפון האיש לקחת וחללה (דברים כה) הא אם חפץ לייבס מייבס [לקמן טז.] אלמא מזוה ייצוס כרישא: **אנא שאול היא**. כפ' החולץ (לקמן טט.) אנא שאול אומר הכונס יעמנו לשוס נוי ולשוס אישות כאליו פוגע כערוה וקריב כעיני להיות הולד ממזר: **מנינא דרישא**. דמשמע ט"ו ותו לא: **מנינא דסיפא**. הרי אלו פוטרות דמשמע אלו ותו לא:

פרק ראשון יבמות

ג.

דילידא מן אכור מן אימתא אחרת או מן אמן מן גבר אחרא ואע"ג דדרשינן (לקמן כג.) מולדת בית וגו' בין שאומרים לאכין קיים בין שאומרים לאכין הווא מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואם היא כה שניהם מקי"ו הוא דילפת אכל ככלל אשה וכהה הוי שפיר כה שהיא כה אשמו

כדלשכתן כפ' ד' מיתות (פסגדרין גג.) דלמו שהיא אשת לזיו הויא ככלל אשת לזיו וכה אשמו היכא דכנסכה לחופה ולא כנעלה נראה לר"י דחייב על כהה אע"ג דערות אשה וכהה לא תגלה כמיז דמשמע כיהא דסכנא הוא דאין חלוי כציהא דהא לא מיחייב על כהה על כה אנוסמו אלמא כקידושין תליא מלמא ואין סכנא לומר דבתרוייהו תליא מלמא והא דלא מיחייב על כה אנוסמו כמו שפי' כקונטרס משוס דלשה וכהה כמיז דמשמע לשון אישות מלמא ככה אס וכה ומיהו כהדיא כריש נושאין על האנוסה (לקמן ד' יז.) מפרש הש"ס טעמא אחרינו דעריית שאר כמיז כהו כנשוואין איכא שאר בלזאנסין לויכא שאר: **דאמר רבא אמר אי רב יצחק בר אבדימי**. יש מגיהין רב משוס דרב יצחק כר אכדימי היה רבי של רב כדלמר כפרק כל הכשר (חולין דף קי. וסס) איכא כנא דלתנייה רב רב כחל אחוי ליה לרב יצחק כר אכדימי וכפ' כירה (שבת מ: וסס) א"ר יצחק כר אכדימי פעס אחת כננסמי אחר רבי לבית המרחץ כו' ולא היה רבא כימיו דכיוס שמת רב יהודה נולד רבא כפ' כנרצל דקידושין (ד' עב:) ואר"ת דע"כ גרסי' הכא רבא שהיה כר פלוגתיה דלזיו ואמר כפ' הנשרפין (פסגדרין עו.) כהו מלנוסמו מנלן אמר אכיי ק"ו על כה כה עש על כה לא כ"ש רבא אמר רב יצחק כר אכדימי כו' וז"ל דתרי יצחק כר אכדימי הו: **במקמי אשת אחיו שרא היה בעוראמו**. וה"ה נקמי אשת אחיו מלמו וחדא מנייהו וקמי דתרוייהו לאו קרובי עזאמו נינהו אלא ע"י קידושין וכלתו שהיא אשת כהו קרובה מנייהו טפי אכל אין לומר דוקא לגבי אשת אחיו שלא היה כעולמו כלתו קרובה טפי לפי שלא

היה כעולמו אכל לגבי אשת אחיו מלמו לא דכאשת כנו איפלג דרא כדלשכתן לענין עדות ככ"ז צ (ד' קנה.) דלפי' מאן דמכשר כלאכא דאכא פסיל כן אחוי דע"כ לענין פטות אשת כהו קרובי טפי מלשם אח שהכנה דלזוה הוא דקחשיב כהו וכה כהו קרובי עזאמו טפי מלחותו: **מאי איירא דתנא פוטרות**. פי' דמשמע אכל אי כעי מייבס לימני אסורות לייבס: **אבל מיהלץ חלצה קמ"ל**. אע"ג דמסיפא שמעינן דכרישא לא כעיה חלוצה דקמני כסיפא כל שיכולה למאן כו' מ"מ ניחא ליה נמי ללשמועינן כרישא גופייה: **כיון דבמקום כמזוה הוא דלסירה כרה**. ואי הוה מני אסורות לא משמע כל כהו אלא כמקוס מזוה כיון דלזיסור כרה מחמת ערוה קלמי מש"ה קמני פוטרות דהשפא כמקוס מזוה הוא דלסור משוס דממילא קאי בלזיסור אשת אח: **דלמצות חלוצה קודמת** השפא דקמני תרוייהו ושונה חלוצה כרישא משמע דחלוצה קודמת אכל אי לא הוה מני אלא חלוצה לחודה לא הוה משמע מידי: **למעוטי**

כנים ומשוס אשת אח הוא דמיתסר שלא כמקוס מזוה דליכא איסור אשת אח עלה שריא: **ולימני מן הייצוס לחוד**. דהא עיקר מזוה היא וחלוצה ממילא משתמע: **ה"א מיהלץ חלצה**. שלא להפקיע מזוה ייצוס אכל יצומי לא משוס גזירת הכמזב דללכרר ויקרא יח) קמ"ל מתני' הואיל ופטרה הכה מויקא ייצוס פטורה מן החלוצה דכל העולה לויקא ייצוס עולה לויקת ייצוס פטורה מן החלוצה *וכל היכא דלמרנין חוללת ולא מתייבמת משוס ספקא הוא: **ונימני ייצוס כרישא**. דהוא עיקר דהא כמיז אם לא יחפון האיש לקחת וחללה (דברים כה) הא אם חפץ לייבס מייבס [לקמן טז.] אלמא מזוה ייצוס כרישא: **אנא שאול היא**. כפ' החולץ (לקמן טט.) אנא שאול אומר הכונס יעמנו לשוס נוי ולשוס אישות כאליו פוגע כערוה וקריב כעיני להיות הולד ממזר: **מנינא דרישא**. דמשמע ט"ו ותו לא: **מנינא דסיפא**. הרי אלו פוטרות דמשמע אלו ותו לא:

דרב

דאיה חוללת מן המורה דהכי משמע קרא דאם לא יחפון וגו' ובזא השערה אכל אם אינו יכול ליבס אין לז"ד לעסוק בה אפי' אם היא רואה. וכל היכא דקלמר חוללות ולא מתייבמות מיירי מדרבנן דמעוטס פסק אין לפוטרה כלא חלוצה: ולחגי מן הייצוס ומן החלוצה פסק ליה השפא דייבוס הוי עיקר ואי גריס ליה יש ליישבו א"י מן החלוצה לחודה ומנינה שמעינן דפטורה מיבוס דאי לא משפטרא מיבוס לא משפטרא מחלוצה דכל העולה ליבוס עולה לחלוצה ומשגי אנא שאול היא ולהכי מנא מן החלוצה ומן הייצוס להודיענו חלוצה קודמת למזוה ייצוס: כניינא דסיפא ורישא

עין משפט ונר מצוה

ו א מיי פ"א מה'ל יבוס הלכה יט:

תוספות ישנים

אמר רבא אחיא הגה הנה לאקוסרל. ככהו מלנוסמו מכהו מנשוואתו ויקרא דערות אשה וכהה לא תגלה את כה כהה ואת כה כהה כמיז אישות ולשון אישות ע"י קדושין משמע. וא"כ (ס"ט) יציינן נשוואין. וקסא דלשיות משמע שיש כה כיהא וא"כ כנסכה לחופה ולא כנעלה לא היא כה איסור חו לא ימקן. לכן כ"ל משוס דכני אשת כמיז שאר דכמיז א' שגריה הנה ואין שאר אלא מן הנשוואין אכל כלא כיהא שפיר קרייה שיהיה וריש אותה משוס קרא דלשאריו אע"ג דלא כנעלה דנשוואין קרייה הן ומקרי שאר: ואותאי זמה זמה כהו מנשוואמו כחמותו לשריפה וכהו מלנוסמו לשריפה מכהו מנשוואמו מהנה כנה: ואין להקשות א"כ הוילי ואחיא כנה הנה. וי"ל דליף כהו מלנוסמו מכהו מנשוואמו מה להלן כהה חמה עמו אף כאן הנה חמה עמו: אי כנא אוקרות הוה אחינא מתלך חלצה וא"ת היכי מני למימר כן דלמא הוה מני אוקרות מן החלוצה ומן הייצוס. וי"ל דרואה לומר ולמני אוקרות לגד והדר פריך ולמני אוקרות לחלוץ וקלמר לחלוץ מאי קעצדי הלא לא שייך איסור כחלוצי: [והדר] קלמר אלמא לא שייך כה שפיר איסור אלא אחת אומר חוללת מתייבמת וקלמר כיון דכמקוס מזוה אסורא כרה היכא ששערוה כנשאר לחלוץ ושלא כמקוס מזוה כיון שנשאר ללס מן הקוקס שאינו אחוי כרתה שריא מש"ה מני פוטרת דאי מנא אוקרות משמע שאיסור ערוה עומדת לעולם על הגדה והוה אסירין [ובס] שלא כמקוס מזוה דלמרנין השפא כמקוס מזוה אסורא שלא כמקוס מזוה לא כ"ש אכל השפא דמני פוטרות משמע שהערוה פוטרת הגדה מלמות יבוס ועושה אותה כמאן דליכא מזוה ואסורא כאשת אחיו שלא כמקוס מזוה אכל היכא דליכא יבוס לא עבד ערוה מידי ושריא כרה. ואם תקשי היאך נוכל לומר דאי היה מני אוקרות דלפילו שלא כמקוס מזוה נמי אסירי הא מני כמתני' מן החלוצה ומן הייצוס אלמא דלא מיירי אלא כמקוס מזוה אלא כ' כדפי' הקונטרס דילפינן לה מריש קמ"ל הא דמני פוטרות ממשמע ששכיב הערוה אין הגדה נאסרת כלל שלא כמקוס מזוה [הוה אחינא מיהלץ חלצה.]. וא"ת אפילו כנא מן הייצוס לחודיה הוה דיענא דאיה חוללת מדמני פוטרות כדלמר לעיל וי"ל דה"פ לעיל אי כנא אוקרות הוה אחינא אוקרות לייבס. אכל מתלך חלצה כעל כרתה קמ"ל פוטרות דאין חוללות והכא ה"פ הוה אחינא מתלך חלצה אם היא רואה קמ"ל כל העולה וכו'

דאיה חוללת מן המורה דהכי משמע קרא דאם לא יחפון וגו' ובזא השערה אכל אם אינו יכול ליבס אין לז"ד לעסוק בה אפי' אם היא רואה. וכל היכא דקלמר חוללות ולא מתייבמות מיירי מדרבנן דמעוטס פסק אין לפוטרה כלא חלוצה: ולחגי מן החלוצה פסק ליה השפא דייבוס הוי עיקר ואי גריס ליה יש ליישבו א"י מן החלוצה לחודה ומנינה שמעינן דפטורה מיבוס דאי לא משפטרא מיבוס לא משפטרא מחלוצה דכל העולה ליבוס עולה לחלוצה ומשגי אנא שאול היא ולהכי מנא מן החלוצה ומן הייצוס להודיענו חלוצה קודמת למזוה ייצוס: כניינא דסיפא ורישא

^[א] כ"ע דשגריה קאי על כהה ואמננס כחוס' לקמן (כ"י) ד"ה פטות אחא כיון דכמיז שאר כקרא ויטונו דכמיז כריש הפסרה אל כל שאר כשרו וגו'. (כ) נראה דז"ל הנה ככר פירש הקונטרס דהוי ילפינן לה מריש וכו'.